

K ó d s z á m :

Državni izpitni center

ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV MINT ANYANYELV
1. FELADATLAP
IRODALMI ESSZÉ

2004. augusztus 27-én / 150 perc

Engedélyezett segédeszközök:
az érettségiző diák töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával; kap két (2)
értékelőlapot és két (2) üres lapot a vázlat elkészítéséhez.

ÉRETTSÉGI VIZSGA

UTASÍTÁSOK

Figyelmesen olvassa el az alábbi utasításokat! Semmit se hagyjon ki!

Ne lapozzon a felügyelő tanár engedélyezése nélkül!

Kódszámát ragassza vagy írja be az erre kijelölt helyre!

Figyelmesen olvassa el az esszé utasításait! A mellékelt szöveget munkája megkönnyítése érdekében ki is tépheti.

Dolgozata vázlatát a mellékelt lapokra írja!

A vázlatot nem értékeljük.

Töltőtollal vagy golyóstollal írjon! Írása olvasható legyen! Az olvashatatlan esszét nem értékeljük.

Eredményes munkát kívánunk!

A feladatlap 12 oldalas.

MELLÉKLET A B) CÍMHEZ**Figyelmesen olvassa el a szövegrészletet!**

[...] Többnyire kártyázni szoktunk, de hát a nagyobbik nővérnek ma nem volt hozzá kedve. Egy gondjáról kívánt előbb beszélni velünk, egy kérdésről, amely mostanában igen foglalkoztatja: a sárga csillagja okoz tudniillik egy bizonyos fejtörést néki. Tulajdonképpen »az emberek tekintete« ébresztette rá a változásra – mert úgy találja, hogy az emberek megváltoztak az irányában, és azt látja a tekintetükben, hogy »gyűlölik őt«. Ma délelőtt is így vette észre, mialatt a mamája megbízásából bevásárolni járt. De hát én úgy hiszem, némileg túlzó módon látta. A magam tapasztalata legalábbis nem pontosan ez. Így például a munkahelyen is akadnak a kőművesek közt, akikről mindenki tudja, hogy nem állhatják a zsidókat: velünk, fiúkkal azonban mégis egész megbarátkoztak. Ugyanakkor azért ez még semmit se változtat a nézetükön, persze. Aztán meg a péknek a példája is az eszembe jutott, s megkíséreltem elmagyarázni a lánynak, nem őt gyűlölik valójában, vagyis hát nem őt magát, a személye szerint – hisz végeredményben nem is ismerhetik –, hanem inkább csak az eszmét, hogy »zsidó«. Akkor meg kijelentette, ő is ugyanezen gondolkodott az előbb, merthogy alapjában nem is pontosan tudja, mi az. Annamária ugyan mondta neki, hogy hiszen ezt mindenki tudja: egy vallás. De őt nem ez, hanem az »értelme« érdekelte. – Elvégre az embernek tudnia kell, miért gyűlölik – vélte. Megvallotta, eleinte semmit se értett az egészből, és roppant fájt látnia, hogy megvetik, »pusztán csak azért, mert zsidó«; akkor érezte először, hogy – mint mondta – valami elválasztja az emberektől, s hogy ő máshová tartozik, mint emezek. Azután gondolkodni kezdett, könyvekben meg beszélgetésekben is megpróbált utánajárni a tárgynak, és így ismerte föl: éppen ezt gyűlölik benne. Az volt ugyanis a nézete, hogy »mi, zsidók mások vagyunk, mint a többiek«, hogy ez a különbség a lényeg, és emiatt gyűlölik a zsidókat az emberek. Azt is említette, mily sajtáságos dolog ennek a »különbözőségnek a tudatában« élnie, s hogy hol egyfajta büszkeséget, hol meg inkább valami szégyenfélét érez miatta. Szerette volna megtudni: mi hogyan állunk a magunk különbözőségével, s kérdezte, mi vajon büszkéek vagyunk rá, vagy hogy inkább szégyelljük-e. A húga meg Annamária nem nagyon tudták. Magam se igen láttam még idáig okot ezekre az érzésekre. Különbben is, az ember nem egész önmaga határozhat erről a bizonyos különbségről: elvégre is, épp erre jó a sárga csillag, úgy tudom. Ezt meg is jegyeztem neki. De ő makacszkodott: »magunkban hordjuk« a különbséget. Szerintem viszont mégiscsak ez a lényegesebb, amit kívül viselünk. Soká vitattuk ezt, nem tudom, miért, hisz, az igazat megvallva, nem nagyon láttam a kérdés fontosságát. De volt valami a gondolatmenetében, amit valahogyan bosszantónak éreztem: szerintem mindez sokkal egyszerűbb. [...] Egyszer-másszor mintha Annamária is meg kívánt volna szólalni, de aztán egyszer se nyílt módja, mivelhogy mi ketten már nem nagyon figyeltünk rá.

Végül is egy példát hoztam fel neki. Némelykor, pusztán időtöltésből, már elgondoltam a dolgot, így jutott az eszembe. De meg egy könyvet, amolyan regényt is olvastam nemrég: egy koldus meg egy királyfi, kik ettől a különbségtől eltekintve, arcra és alakra feltűnő mód, egész az összetévesztésig hasonlítottak, pusztán kíváncsiságból elcserélték egymással a sorsukat, míg végül a koldusból igazi királyfi, a királyfiból meg igazi koldus nem lett. Mondottam a lánynak, próbálja magáról is elképzelni a dolgot. Persze nem nagyon valószínű, de hát végre is sok minden lehetséges. Mondjuk egész kicsiny gyermekkorában történt vele az eset, mikor az ember még se beszélni, se emlékezni nem tud, s mindegy, hogyan, de hát – tegyük fel – valamiképpen elcserélték vagy elcserélődött egy más család gyermekével, egy oly családdal, melynek faji tekintetben kifogástalanok az iratai: nos, ebben az elképzelt esetben akkor most az a másik leány érezné a különbséget, s viselné persze a sárga csillagot is, míg ő viszont, a róla való adatok révén, éppolyannak látná magát – és persze mások is ilyennek látnák –, mint a többi ember, rá se gondolna és mit se tudna az egész különbségről. Úgy láttam, meglehetősen hatott rá a dolog. [...] ő elkeseredetten s mindegyre elcsukló hangon olyasfélét kiáltott, hogyha a magunk tulajdonságának semmi része benne, akkor mindez csak pusztán véletlenség, s hogyha ő más is lehetne, mint akinek lenni kényszerül, akkor »az egésznek semmi értelme«, s hogy ez oly gondolat, amit őszintén »nem lehet elviselni«. Zavarban voltam, mert hisz én voltam a hibás, de hát nem tudhattam, hogy ez a gondolat ennyire fontos néki. Már szinte a számon volt, hogy így szóljak: ne törődjön vele, hisz az én szememben mit se jelent mindez, én nem vetem meg a fajtájáért; de mindjárt éreztem, ezt azért kissé nevetséges volna mondanom, s ezért aztán nem is mondtam. [...]

ÜRES OLDAL

Az alábbi két cím közül válasszon egyet! Az előtte levő betűjelet karikázza be!

A) A Holocaust – két regény tükrében

(Értekező iskolai irodalmi esszé Jorge Semprun A nagy utazás és Kertész Imre Sorstalanság c. regénye alapján)

Szemponatok:

- Ismertesse a két regény megírásának indítékait és a regények nyelvezetét!
- Hasonlítsa össze a két főszereplőt élettapasztalataik és értékrendjük szempontjából!
- Vizsgálja meg, hogyan viszonyulnak a főszereplők útjuk végén az emberekhez és a világ dolgaihoz!
- Értelmezze a két író sorsfelfogását, foglaljon állást a kérdésben!

B) A sorstalan ember sorsa

(Elemző-értékelő iskolai irodalmi esszé Kertész Imre Sorstalanság c. regényének részlete alapján)

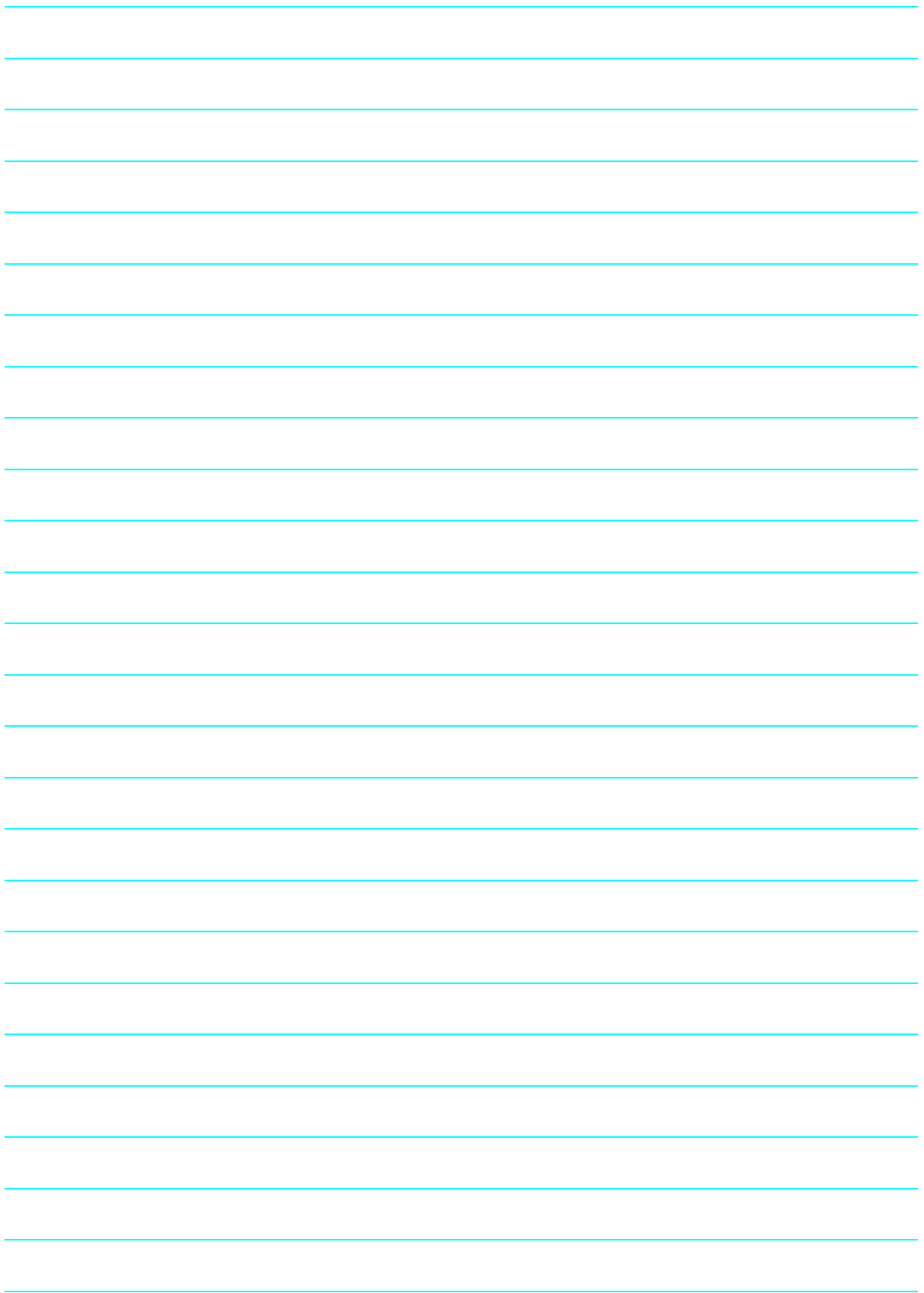
Szemponatok:

- Ismertesse a beszélgetés kialakulásának háttérét, fogalmazza meg, milyen helyzetekben szembesült a fiú és a lány a másság tudatával!
- Jellemezze a hősöket, vizsgálja meg, hogyan élik meg származásukat!
- Értelmezze a hősök véleményét a másságról! Fejtse ki, hogyan vélekedik erről a lágerből hazatért fiú!
- A főhős életútjának tükrében értelmezze a regény- és a dolgozatcímet! Fejtse ki saját véleményét is a másság és a sors vállalásáról!

A szempontok sorrendjét nem kötelező betartani.

Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, valamint a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!

A dolgozat terjedelme: 700–1000 szó.

A series of 25 horizontal cyan lines providing a writing area.

A series of 20 horizontal cyan lines, evenly spaced down the page, serving as a writing or drawing area.